

“Als ik een uurloon zou aanrekenen, kan niemand mijn boekbanden betalen”

“Bibliofielen moeten minstens één boekband van mij in hun collectie hebben.” **Achelaar en Kruisheer Edgard Claes (70) is een icoon in de wereld van het boekbinden.** Zijn handelsmerk? Polycarbonaat en autolak. Wij zochten hem op in zijn atelier, een voormalige varkensstal.

Thomas Jansen

Het is muistil in het Nederlandse dorpje Sint-Agatha, dat deel uitmaakt van de Noord-Brabantse gemeente Land van Cuijk. Niet moeilijk, als je weet dat er nog geen vijfhonderd mensen wonen. Ook het klooster ligt er verlaten bij. Achterin, in een bijgebouw, treffen we Kruisheer Edgard Claes. “We zijn hier nog met tweeënhalve Kruisheer”, verklaart hij de stille. “Niet dat die halve gek is, maar hij is niet altijd hier. Hij is de provinciale overste. Mijn andere collega wordt 82. We sterven uit.”

Maar Claes kan nog niet gaan, zo zal hij ons gesprek later zelf ook besluiten. Hij moet eerst nog een lange wachtlijst afwerken. Wie vandaag een boekband bij hem bestelt, zal drie jaar moeten wachten. ‘Slechts’ drie jaar, benadrukt Claes. “Ooit was het acht jaar. Ik begin aan zo’n boekband en werk eraan tot het af is. Hoe lang dat duurt? Er zijn boeken waar ik zes maanden aan bezig ben. Vroeger maakte ik er wel eens eentje op anderhalve maand. Maar toen was ik nog vlotter.”

De boekbanden van Claes zijn dan ook een kunstwerk op zich. Hij naemt er een door hem ingebonden boek met bewaardoos bij. Het is de enige die hij voor zichzelf gehouden heeft. “Want meer kan ik er niet betalen. De

kostprijs van een boekband? Die zeg ik niet. Maar ik werk onder de prijs. Als ik een uurloon zou aanrekenen, kan niemand het betalen. Zelfs een tiende kan ik niet vragen. En nu hoeft het voor mij helemaal niet meer. Ik werk om de omkosten te betalen.”

Afvoerpijp

Niet dat Claes peperdure materialen gebruikt. In de bijgehakte boekband zitten stukjes afvoerpijp, scharnietjes, nylondraad en veertjes, speciaal voor hem gemaakt. Een minutieus werkje is het. Maar het hoofdbestanddeel is polycarbonaat, een sterke kunststof die bijvoorbeeld ook gebruikt wordt voor veiligheidsbrillen. En dus geen leer, zoals je van een boekbinder zou verwachten. “Je hebt leer in verschillende kleuren, maar de ene is nog lekker dan de andere”, zegt Claes stellig. “En dus wilde ik aanvankelijk leer beschilderen. Daar had ik wel wat succes mee, maar het was altijd iets. Ofwel sprong de verf eraf of het werd te droog. Toen dacht ik aan plexiglas, maar in de verhandel stelden ze polycarbonaat voor. Maar daar heb ik dus wel veel machines voor nodig. Je moet dat zagen, frezen, boren... en uiteindelijk zandstralen. En als verf gebruik ik

nu autolak, de meest bestudeerde verf ter wereld. Doe daar nog wat blanke lak over en je hebt de beste combinatie die er is.”

Het ontwerp en de uitvoering van de boekomslag zijn een kunstwerk op zich. Vaak abstract, maar altijd indrukwekkend en vervaardigd met de grootste precisie. “Ik maak een sjabloon en snijd daar alles uit wat bijvoorbeeld blauw moet worden”, vertelt Claes. “Dan spuit ik met een airbrush alles blauw en dat doe ik zo voor elke kleur.” We maken de vergelijking met de kunstwerken van Banksy, die ook vaak sjablonen gebruikt. “Oké, maar dan wel zorgvolder”, knipoogt Claes.

Zijn boekbanden bevinden zich in de grootste bibliothe-

“Stoppen? Wat zou ik dan toch moeten gaan doen? En daarbij, ik heb nog een wachtlijst van drie jaar”

Edgard Claes
Kruisheer

ken over heel Europa en Amerika en in privécollecties van bibliofielen. Maar gelukkig maakt hij telkens een foto voor het na maanden werk de deur uitgaat. “De duurste boekband die ik ooit gemaakt heb, was voor Mark Getty (*Ierse zakenman en verantwoordelijk voor het private domein Wormsley Estate, red.*). Hij kwam met het boek *Uhu Roiaf*, een toneelstuk van Alfred Jerry. Het boek was geïllustreerd door Joan Miró met 24 originele

Edgard Claes in zijn atelier, een voormalige varkensstal. © Sven Dillen